בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', כ"ח באלול תש"ע (07 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המַראה...

יהודי לא עשיר היה ר' זאב וולף. היתה לו חנות קטנה שממנה התפרסם בכבוד, אולם שמו היה ידוע בכל הסביבה כמכניס אורחים ברוב אהבה ורוחב-לב. ביתו הקטן היה מלא כמעט תמיד עוברי-אורח או סתם עניים. את כולם קיבל בסבר פנים יפות, כיבדם במזון ומשקה והלינם בביתו.
תושבי העיירה אהבו את בני-הזוג טובי-הלב ושמם יצא לתהילה בכל האזור. הם היו דוגמא לאנשים שנושאים חן בעיני אלוקים ואדם. יום אחד הגיע אל העיירה רבו של ר' זאב וולף, שאצלו למד בצעירותו. בעיירה היו לו מעריצים רבים, ביניהם עשירים גדולים, וכאשר הגיע הרב לעיירה התחרו הללו ביניהם על הזכות לארחו. ברם, הרב המפורסם בחר להתאכסן דוקא בביתו של ר' זאב וולף ולא אבה ללכת לאיש מהעשירים הללו. "בביתו של ר' זאב וולף שורה השכינה", אמר.

בימים שבהם התארח הרב בביתו נוכח לראות כי השם שיצא למארחו אכן תואם את התנהגותו היוצאת מגדר הרגיל. לפני שעזב את ביתו, בירכו בהתרגשות, ואיחל לו שיוכל להוסיף ולהכניס אורחים ולעשות צדקה וחסד מתוך עושר וכבוד ורוב-כל.
הרב עזב את העיירה ור' זאב וולף החל להבחין בשינוי בולט שחל בעסקיו. חנותו הקטנה התחילה להתמלא לקוחות ומדי חודש בחודשו גדלו הכנסותיו. הוא התחיל להגדיל ולהרחיב את העסק ועד מהרה הפך לסוחר גדול שעסקיו הסתעפו למרחקים גדולים. לא עבר זמן רב ור' זאב וולף היה לאחד מעשירי העיירה. הוא בנה לו בית גדול ומרווח, העסיק פקידים ומשרתים, וחי חיי עשירים. מיום ליום נהיה עסוק יותר וכבר לא היה לו הזמן שהיה מקדיש בעבר למעשי-החסד שלו.
ביתו הפסיק לראות אורחים באים בשעריו. המשרתים מנעו מהאורחים להיכנס לביתו, מחשש פן יתלכלכו השטיחים היקרים. האנשים החלו לנוד בראשם בצער: "ראו איך העושר העביר את האדם על דעתו."
השמועה על המפנה בהתנהגותו של ר' זאב וולף הגיעה גם אל רבו. הוא הצטער מאד לשמוע זאת, ומשהוסיפו השמועות להתעקש, החליט לנסוע בעצמו אל תלמידו ולראות את הדברים במו עיניו. עם בואו לעיירה שיגר את הגבאי כדי להודיע לר' זאב וולף על בואו. אך המשרתים מנעו מהגבאי את הכניסה בנימוק שהאדון קם זה עתה ממיטתו. מאוחר יותר נאמר לגבאי כי האדון אוכל ארוחת-בוקר. בשלישית הודיע לו כי האדון עסוק מאד ושיואיל לבוא אחר-הצהריים...
הרב שמע כך והחליט ללכת אל ביתו מבלי להודיעו. הפעם, נאלץ המשרת להודיע לר' זאב וולף על אורחיו, ולא חלפה דקה והאיש הופיע במרוצה, כשהוא מקבל את פני רבו בשמחה וביראת-כבוד. הוא הוליך את הרב לעבר לשכתו, כשעיני הרב סוקרות בקפדנות את הריהוט ואת פני הבית. פני בעל-הבית קרנו מנחת: "נו, רבי,השתנה משהו מאז", אמר בשביעות רצון. "כן, שינוי ניכר"... מלמלו שפתיו של הרב בצער.
הרב ניגש אל החלון והביט בו דקות מספר. לפתע הפנה את ראשו וביקש מתלמידו להתקרב אליו. "מיהו האיש ההולך שם?" שאלו. "זהו אברהם הסנדלר" השיב, "יהודי

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ל**כתיבה וחתימה טובה** ו**שנה טובה ומבורכת** לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ח באלול תש"ע (07 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

טוב-לב ויראה-שמיים, אבל עני מרוד, רחמנות עליו." "ומיהו הזקן ההולך בעברו השני של הרחוב?" הוסיף הרב לשאול את תלמידו המשתאה. "זה משה-יעקב הנגר שהזדקן ונתאלמן לא מזמן. מי יודע כמה יוכל להמשיך בעבודתו הקשה, הוא בודד כל-כך", השיב בעל-הבית.

"ומיהי האשה הנושאת את הסל הגדול כאן מולנו?" המשיך הרב לשאול. "הוי, רחמנות, ממש רחמנות. היא אלמנה גלמודה ההולכת לשוק להרוויח כמה אגורות. לא אחת היא חוזרת עם סל מלא לביתה", השיב העשיר, כאשר תמהונו על התעניינותו היתירה של הרב באנשי העיירה הולך וגובר.

הרב כאילו מתעלם מפניו התמהים של מארחו ופונה לעבר מראה גדולה שניצבת בחדר. "ואת מי אתה רואה עכשיו?" שאל את העשיר. הלה אינו יורד לסוף דעתו של רבו. "את עצמי אני רואה", השיב בפליאה גוברת והולכת. "מעניין מאד", מלמל הרב כאילו לעצמו. "הראי עשוי מזכוכית ושמשת החלון עשויה מזכוכית. אבל כשמביטים בחלון רואים אנשים אחרים, ואילו כשמביטים בראי אנו רואים את עצמנו." "הוי, רבי, הסיבה לכך פשוטה", התערב העשיר. "שמשת החלון היא שקופה ולכן רואים דרכה את הנעשה ברחוב, ואילו המראה מצופה בשכבת כסף ולכן אנו רואים בה רק את עצמנו." "נכון, נכון, הרי זה כל-כך פשוט", המשיך הרב למלמל. "שכבת הכסף היא הגורמת שלא נראה את הזולת אלא את עצמנו. אבל הרי אפשר לגרד את שכבת הכסף". ובעודו אומר את המלים הללו החל לגרד את שכבת הכסף, כשר' זאב וולף עומד המום ואינו מבין מדוע משחית הרב את המראה היקרה.

ולפתע, נתבהר לו הכל. פניו החווירו כסיד! הוא תפס כהרף-עין את כוונתו של רבו, העומד ומגרד את שכבת הכסף.

"רבי, עזור לי לחזור בתשובה", פרץ בבכי מר. הרב הפסיק לגרד את הזכוכית ואמר לתלמידו: "מקווה אני שלמדת את הלקח ושלא יצטרכו להסיר ממך את שכבת הכסף. חזור לעשות צדקה וחסד כבימים הראשונים." "כדבריך כן אעשה", הכריז ר' זאב וולף בלב נרגש. באותו ערב ערך העשיר סעודה שאליה הוזמנו כל בני העיירה, ובמיוחד העניים שבה. במהלכה קם ר' זאב וולף וביקש את סליחת הקהל על התנהגותו. "ביתי יהיה מעתה פתוח לפני כל עני וקשה-יום", הצהיר חגיגית.

את המראה הפגומה לא החליף. הוא השאירה בסלון ביתו כתזכורת מתמדת לסכנה הטמונה בחובה של "שכבת-הכסף"...

['שיחת השבוע', #7, 1987]

המראה היא כלי שימושי מאד. היא מאפשרת לנו לראות את עצמנו כפי שהיינו רוצים שהעולם יראה אותנו, אך אינן מסוגלות לגלות לזולת מי אנחנו באמת... מאידך, יש סוגים שונים של מראות, ויש ביניהם שחושפים דברים (גם על אודות עצמנו) שלא היינו מודעים להם. כדוגמה, בימי קדם לא היו אמצעים להבחין בצורתו האמיתית של כוכב הלכת שעליו אנו יושבים – האם הוא אכן שטוח כפי הדעה הרווחת (ויש עדיין כאלה שטוענים שכן, ר' כאן) או היש בו צורה אחרת? והנה, ה' יתברך ברא מראה בשמיים, קרי – פני הירח המלא. בשעת **ליקוי הירח**, כדור הארץ נמצא בין

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה לכתיבה וחתימה טובה **ו**שנה טובה ומבורכת **לכל בית ישראל!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ח באלול תש"ע (07 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

השמש לבין הירח, ופני הירח מוארות. רואים אז בבירור על פני הירח צל של כדור הארץ, ואכן עגול הוא ולא בצורת דיסקוס אילו הארץ היתה שטוחה!
בחברה האנושית, בדרך-כלל ה"אחר", זה שאינו שייך לקבוצת הרוב, משמש כ"מראה" של הרוב. בדרך שבה הרוב מתייחס אליו, ולצרכים המיוחדים שלו, למדים אנו הרבה על הגישות, ההשקפות, ה-אכפתיות של חברת הרוב. אך, נראה שבחברה היהודית המצב הוא שונה. גם בתור המיעוט, הוא מצבו של העם היהודי בארצות הגולה וגם בתור בארצנו הקדושה, ההתייחסויות שמלמדות אותנו על האופי הפנימי של העם הן לא רק כלפי הלא-היהודי – שהוא נמצא מחוץ, אלא גם כלפי יהודים אחרים, הנמצאים מבית!

ב"פרקי אבות", המשנה [פרק א' משנה ב'] מלמדת כי "על שלושה דברים העולם עומד--על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים." במונח זה האחרון, הכוונה היא לכל מעשה טוב שיהודי אחד עושה כלפי יהודי אחר, כל מילה טובה, כל מסירות נפש שעושים – גם אם אתה מכיר את היהודי השני גם אם לאו. (כדוגמא קטנה, ר' כאן ["הדי השופר"], סרטון על מסירות הנפש שהפגינו בה כמה יהודים לתקוע בשופר בכותל בשנות המנדאט הבריטי...).

"פרקי אבות" מלמדים אותנו הרבה על היחסים התקינים בין יהודים לבין עצמם, שכאשר שומרים עליהם יהיו לטובת הפרט והכלל כאחד. ועוד – משנה י' בפרק ה' אומרת: "ארבע מידות באדם: האומר שלי שלי, ושלך שלך--זו מידה בינונית; ויש אומרין, זו מידת סדום; ..."

לכאורה, מלים אלה, "זו מידת סדום" די מפתיעות, עד שלא מעיינים בדרך התנהלות החברה הזו, שהחזיקה מעמד רק לשנות מספר. החברה בסדום היתה כל-כך עשירה ונהנתה מכל הטוב החומרי שיש, עד שתושביה נהיו חסינים בפני הצרכים והצרות של ה"זר" שביקש להתיישב עמם. "שלי שלי, ושלך שלך" – זו אכן חברה אכזרית במיוחד.

לא כן עם ישראל: "כל ישראל ערבים זה לזה." בשנה החולפת הרבה סוגיות עלו לחדשות – ילדי העובדים הזרים, המשט, שיחות עם האויב וכו'. סוגיות אלה יכולות ללמד הרבה על היחסים שלנו עם ה"אחר", אך כדי ללמוד על עצמנו באמת, צריכים גם לעשות חשבון על "איך שאנחנו" איש כלפי רעהו, איש כלפי אחיו היהודי. כדי להיות ל"עם חופשי בארצנו", עם שהוא חופשי לבחור לא רק מה שטוב לפרט אלא גם מה שטוב לאומה כולה ולעם כולו, עלינו להתבונן במראה של הקשר ביניינו לבין עצמנו – במיוחד אלה שאנחנו איננו מכירים אותו, איננו מתפללים איתו, איננו אוכלים איתו...

...שמא נשכח שבאותה סירה אנחנו

בע"ה נשמע ונתבשר בבשורות טובות, ישועות ונחמות,
בברכת כתיבה וחתימה טובה,
ובברכת שנה טובה ומתוקה,
ברברה ומרדכי

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה לכתיבה וחתימה טובה ושנה טובה ומבורכת לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל